

Granskning gällande hanteringen av verksamhetsbidrag och projektbidrag

Revisionsrapport nr 19 2022

Ansvarig verksamhet	Revisionskontoret
Kontakt	Marcus Olofsson, tfn: 010 831 40 41, e-post: marcus.olofsson@regionvarmland.se
Datum	2023-03-30
Diarienummer	Rev/22015
Region Värmland Regionens hus 651 82 Karlstad	

Innehåll

Sammanfattning	4
1. Inledning	6
1.1 Syfte och frågeställningar.....	6
1.2 Avgränsning	7
1.3 Revisionskriterier.....	7
1.4 Ansvarig nämnd	7
1.5 Metod	7
1.6 Bakgrund.....	8
2. Granskningens resultat.....	10
2.1 Har nämnden tillsett att det finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för bidragshanteringen?	10
2.2 Har nämnden säkerställt att beviljade bidragsansökningar uppfyller regelverkets krav och sker återredovisning av hur medlen använts på ett korrekt sätt?15	
2.3 Har nämnden tillsett att det finns en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivningen?	21
3. Sammanfattande bedömning.....	25
3.1 Rekommendationer.....	26
3.2 Förslag på vidare granskning.....	26
4. Källor	28
Bilaga – index stickprov	29

Sammanfattning

Revisorerna har beslutat genomföra en granskning avseende Kultur- och bildningsnämndens bidragshantering. Syftet har varit att granska om nämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende givandet av verksamhetsbidrag och projektstöd till idéburna organisationer. Granskningen ska ge svar på följande revisionsfrågor:

1. Har nämnden tillsett att det finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för bidragshanteringen?
2. Har nämnden säkerställt att beviljade bidragsansökningar uppfyller regelverkets krav och sker återredovisning av hur medlen använts på ett korrekt sätt?
3. Har nämnden tillsett att det finns en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivningen?

De metoder som använts har bestått av granskning av relevanta styrdokument och rutiner, protokoll, intervjuer, samt stickprov av utbetalda bidrag.

Granskningen visar sammanfattningsvis att Kultur- och bildningsnämnden i huvudsak har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende bidragsgivningen, men att det finns vissa brister.

Fråga 1.) För att besvara den första frågeställningen har en genomgång gjorts av de styrande dokument som Regionfullmäktige och Kultur- och bildningsnämnden antagit och som är styrande för nämnden respektive verksamheten. Vidare har en genomgång gjorts av nämndens riktlinjer för bidrag, ansöknings- och redovisningsblanketter samt verksamhetens rutiner för handläggning av bidragsansökningar. Riktlinjerna och rutinerna är antagna 2021 och reviderade under 2022. Det framkommer i granskningen att vissa förtydliganden bör göras för att få en tydligare koppling till regionens mål- och styrdokument samt vägledning vid prioritering av ansökningar. Enligt uppgift har ett arbete inletts för att se över detta och ansvarig direktör har fått i uppdrag att föra dialog med berörda organisationer kring fördelningsgrunderna. Mot bakgrund av detta bedöms nämnden delvis ha tillsett att det finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för bidragsgivningen.

Fråga 2.) För att besvara den andra frågeställningen har stickprov genomförts för att kunna få en uppfattning om de beviljade bidragsansökningarna uppfyller de krav som ställs i riktlinjer gällande ansöknings- respektive redovisningsunderlag. Av stickproven framkommer några avvikelser som främst berör utebliven/sen redovisning. Vidare har framkommit att utbetalningar till föreningar som beviljats bidrag och som ska få dem utbetalade månads-/kvartals- eller halvårsvis försenats vid några tillfällen på grund av internt missförstånd. Mot bakgrund av detta bedöms nämnden delvis ha säkerställt att beviljade bidragsansökningar och redovisning uppfyller regelverkets krav.

Fråga 3.) För att besvara den tredje frågeställningen gällande nämndens interna kontroll har en genomgång av nämndens internkontrollplan och riskanalys för 2022 gjorts, samt riktlinjer och rutiner för bidragsgivningen. Även protokollgranskning och intervjuer har fungerat som underlag. Nämnden har uppmärksammat risker gällande bidragshanteringen i sin riskanalys och genomfört åtgärder med anledning av dessa, samt ekonomiska redovisningar och uppföljningar av bidrag i samband med sammanträden. Nämnden bedöms mot bakgrund av detta att i huvudsak ha en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivningen.

Rekommendationer

Mot bakgrund av de bedömningar och iakttagelser som gjorts utifrån syfte och revisionsfrågor ges följande rekommendationer till Kultur- och bildningsnämnden:

- Att följa upp de uppdrag som givits till verksamheten gällande dialoger och förtydligande kring fördelningsgrunder av bidrag,
- Tillse att organisationer som ansöker om verksamhetsbidrag ska uppge vilka övriga bidrag som den får (i likhet med ansökan om projektbidrag), för att underlätta prioritering,
- Säkerställa att en digitalisering av ansöknings- och redovisningsprocessen genomförs för att underlätta och effektivisera handläggningen,
- Tillse att lönebidrag i fortsättningen beslutas av nämnd eller av avdelningschef på delegation likt övriga ändamålsbestämda bidrag, alternativt delegeras till handläggare,
- Tillse att rutiner och arbetssätt samt en tidsgräns införs för när redovisning av verksamhetsbidrag ska vara inlämnat i de fall organisationer inte väljer att ansöka på nytt,
- Säkerställa att utbetalningar av bidrag som sker månadsvis, kvartalsvis och halvårsvis sker utifrån gällande principer om utbetalningar,
- Att stärka den interna kontrollen genom att genomföra egna kontroller och stickprov av utbetalda bidrag.

1. Inledning

Regionens revisorer har ansvar för att genomföra årlig granskning av regionens samtliga verksamheter. Utifrån detta uppdrag och ansvar har revisorerna utarbetat dokumentet "Granskningsstrategi" i vilket de beskrivit de områden som revisorerna främst ska fokusera på under innevarande mandatperiod. Baserad på granskningsstrategin görs en årlig riskbedömning och en revisionsplan tas fram. I "Revisionsplan 2022" har revisorerna aktualiserat en granskning avseende hantering av verksamhetsbidrag med mera till idéburna organisationer. Revisorerna granskar löpande styrning, internkontroll och utbetalningar av olika typer av stöd och bidrag. En tillförlitlig och säker hantering av bidrag är viktigt för att minska risken för oegentligheter som i längden kan minska förtroendet för Region Värmland.

Under 2020 genomförde revisorerna två granskningar avseende bidragshanteringen med fokus på företagsstöd och statligt stöd inom den Regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde, samt kulturbidrag inom Kultur- och bildningsnämndens ansvarsområde.

Vid sidan av kulturbidragen ansvarar Kultur -och bildningsnämnden även för verksamhetsbidrag, projektbidrag och ändamålsbestämda bidrag inom områdena: God och jämlik hälsa, Funktionsrätt, samt Folkbildning. Dessa bidragsområden omfattar cirka 17 miljoner kronor och har inte granskats av regionens revisorer under de senaste mandatperioderna. Utifrån den bakgrunden avser revisorerna att granska hanteringen och utbetalningar av dessa bidrag.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet är att granska om Kultur- och bildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende givandet av verksamhetsbidrag och projektstöd till idéburna organisationer.

Granskningen ska ge svar på följande revisionsfrågor:

- Har nämnden tillsett att det finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för bidragshanteringen?
- Har nämnden säkerställt att beviljade bidragsansökningar uppfyller regelverkets krav och sker återredovisning av hur medlen använts på ett korrekt sätt?
- Har nämnden tillsett att det finns en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivningen?

1.2 Avgränsning

Granskningen ska ligga till grund för ansvarsprövningen år 2022 och avse hantering av verksamhets-, projekt- och ändamålsbestämda bidrag inom områdena God och jämlik hälsa, Funktionsrätt samt Folkbildning. Då stöd inom kulturområdet (ca 58 000 000 kr) granskades av revisorerna under 2020 ingår detta område ej i denna granskning. De stöd som avses att granskas här omfattar cirka 17 000 000 kronor.

I denna granskning ingår ej heller den samverkan som sker mellan Region Värmland (genom Kultur och bildningsnämnden) och det civila samhället genom så kallat idéburet offentligt partnerskap (IOP).

1.3 Revisionskriterier

Granskningen utgår från Regionfullmäktiges beslut, tillämplig lagstiftning och nämndens mål- och styrdokument. Exempel på det senare är Kultur- och bildningsnämndens reglemente samt riktlinjer för bidragsgivning.

1.4 Ansvarig nämnd

Kultur- och bildningsnämnden ansvarar enligt gällande reglemente för bidragsgivningen inom de fyra huvudområdena: God och jämlik hälsa, Funktionsrätt, Kultur, samt Folkbildning.

1.5 Metod

Granskningen har genomförts i form av dokumentstudier, intervjuer samt stickprov av utbetalda bidrag. Granskare har varit Marcus Olofsson, yrkesrevisor och kvalitetssäkrare har varit Karin Selander, Certifierad kommunal yrkesrevisor.

För att besvara den första frågeställningen har en genomgång gjorts av de styrande dokument som Regionfullmäktige och Kultur- och bildningsnämnden antagit och som är styrande för nämnden respektive verksamheten. Vidare har en genomgång gjorts av nämndens riktlinjer för bidrag, ansöknings- och redovisningsblanketter samt verksamhetens rutiner för handläggning av bidragsansökningar.

För att besvara den andra frågeställningen har stickprov genomförts för att kunna få en uppfattning om de beviljade bidragsansökningarna uppfyller de krav som ställs i riktlinjer gällande ansöknings- respektive redovisningsunderlag. Stickproven har bestått av att granska utvalda ansökningar och redovisningar gällande verksamhetsbidrag, projektstöd samt ändamålsbestämda bidrag som betalats ut inom områdena God och jämlik hälsa, Funktionsrätt, samt Folkbildning under 2021/2022 (utifrån nämndens beslut 21-12-07, § 245 och 22-02-21, § 12).

För att besvara den tredje frågeställningen gällande nämndens interna kontroll har en genomgång av nämndens internkontrollplan och riskanalys för 2022 gjorts, samt riktlinjer och rutiner för bidragsgivningen. Även protokollgranskning och intervjuer har fungerat som underlag.

Intervjuer har genomförts med chefer på olika nivåer inom verksamheten samt med tjänstepersoner som handlägger bidrag. Samtliga intervjuade har fått möjlighet att

sakgranska rapporten och återkomma med synpunkter. En lista på intervjuade personer återfinns längst bak i rapporten.

1.6 Bakgrund

I detta avsnitt ges en kort beskrivning av Kultur- och bildningsnämndens bidragsformer samt organisation och handläggning.

Kultur- och bildningsnämndens bidrags- och stödformer.

I Kultur och bildningsnämndens reglemente anges att nämnden ansvarar för ett flertal bidrags- och stödformer riktade till länets föreningar, studieförbund och kulturutövare. Enligt reglementet ska nämnden:

- Fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet inom ramen för kultursamverkansmodellen
- Fastställa riktlinjer för bidragsgivning inom nämndens ansvarsområde och fördela bidrag utifrån dessa.
- Besluta om bidrag till rörelseägd folkhögskola i egna länet (Geijerskolan).

Vidare har nämnden beslutat om att utbetala följande typer av bidragsformer:

- Verksamhetsbidrag, som ges till organisationers ordinarie verksamhet
- Projekt- och arrangemangsbidrag, som ges för projekt respektive arrangemang, samt
- Ändamålsbestämda bidrag, som ges till organisationer inom funktionsrättsområdet. Denna bidragstyp består i sin tur av lönebidrag, startbidrag samt badbidrag/bidrag till badhandledare.

Beslutsmandat och delegering

I Kultur- och bildningsnämndens delegeringsförteckning anges till vilka funktioner som nämnden har delegerat beslutanderätt till och inom vilka ramar. Syftet med delegering av beslut är att underlätta och effektivisera beslutsfattandet. Gällande bidragsgivningen framgår att avdelningschef kan fatta beslut om projekt- och arrangemangsbidrag samt ändamålsbestämda bidrag inom nämndens ansvarsområden upp till 100 000 kr. De chefer som avses är avdelningschefer för hållbar utveckling respektive kultur. Nämndens arbetsutskott kan fatta beslut inom samma bidragstyper om upp till 600 000 kr. Utskottet har även delegerats beslutanderätten gällande återkrav respektive förskottsutbetalning av bidrag.

Bidragsområden

Kultur- och bildningsnämnden fördelar bidrag utifrån fyra olika bidragsområden som utgår från nämndens olika ansvarsområden:

- God och jämlik hälsa,
- Funktionsrätt,
- Folkbildning, samt
- Kultur.

I tabellen nedan ges en översikt över de beslut som är föremål för granskning i denna rapport (det vill säga exkl. kultur).

Tabell 1. Granskade bidrag

Bidragsområde	Typ av bidrag	Budget	Beslut
God och jämlik hälsa	Verksamhetsbidrag	3 909 000 kr	KBN 21-12-07 § 245
	Projektbidrag	1 000 000 kr	KBN 22-02-01 § 12
Funktionsrätt	Verksamhetsbidrag	1 845 556 kr	KBN 21-12-07 § 245
	Projekt- och arrangemangsbidrag	920 000 kr	KBN 22-02-01 § 12
	Ändamålsbestämda bidrag	585 000 kr	KBN 21-12-07 § 245
Folkbildning	Verksamhetsbidrag	8 963 625 kr	KBN 21-12-07 § 245

Ansökningsperioden för verksamhetsbidrag sträcker sig i regel från mars till augusti och fördelningen beslutas av Kultur- och bildningsnämnden i slutet av året och gäller för nästkommande år. Projekt- och arrangemangsbidrag beslutas löpande beroende på när ansökan inkommer och till dessa finns en egen budget som beslutas i början av verksamhetsåret. En samlad information om hur organisationer ansöker och redovisar inom respektive bidragsområde finns publicerat på Region Värmlands webbplats.

Bidragen inom God och jämlik hälsa och Funktionsrätt handläggs av en utvecklingsledare för civilsamhälle respektive en funktionsrättsstrateg inom Avdelningen hållbar utveckling. Verksamhetsbidragen till studieförbunden handläggs av en strateg inom område Folkbildning. Tillsammans med bland annat en kulturstrateg (som handlägger kulturbidragen) ingår dessa funktioner i en särskild handläggargrupp som träffas regelbundet. Deltagarna i gruppen delar erfarenheter, hjälps åt och stöttar varandra kring handläggningen av bidragen.

2. Granskningens resultat

I detta avsnitt presenteras granskningens resultat baserat på respektive frågeställning tillsammans med en bedömning.

2.1 Har nämnden tillsett att det finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för bidragshanteringen?

Ett tydligt och fungerande regelverk för bidragsgivningen är en förutsättning för en effektiv handläggningsprocess och för att kunna kommunicera vilka förväntningar som finns på de sökande organisationerna, samt för att motverka att oseriösa eller icke kvalificerade organisationer ansöker om bidrag.

För att besvara denna frågeställning har en genomgång gjorts av styrdokument som anger ramarna för beslut och handläggning av de olika bidragen. Det berör bland annat riktlinjer som beslutas av nämnden, verksamhetens skriftliga rutiner, samt ansöknings- och redovisningshandlingar. En övergripande genomgång har även gjorts av fullmäktiges mål och regionens måldokument med koppling till granskningsområdet. Nedan följer de iakttagelser som gjorts i samband med granskningen.

Riktlinjer

Kultur- och bildningsnämndens reglemente anger att nämnden ska fastställa riktlinjer för bidragsgivande inom dess ansvarsområde. Vid regionbildningen och efter att nämnden tillträtt (2019) fanns flera olika riktlinjer för de olika bidragstyperna som beslutats av det tidigare landstinget respektive kommunalförbundet. Nämnden påbörjade därför en översyn av samtliga bidrag, årsanslag och projektmedel inom dess ansvarsområde. Översynen resulterade i nya gemensamma riktlinjer för bidragsgivningen; *"Riktlinjer för Region Värmlands bidrag inom kultur- och bildningsnämndens ansvarsområde"* (KBN 2021-05-04, § 89).

Enligt beslutsunderlaget har de nya gemensamma riktlinjerna en tydligare koppling till regionens vision och mål, nämndplanen samt övriga relevanta plandokument, vilket bedöms underlätta uppföljning och utvärdering av bidragsgivningen. De gemensamma riktlinjerna har reviderats 2022-05-10 (§ 102) med anledning av att den nya kulturplanen antogs, vilket enligt underlaget även resulterat i vissa förtydliganden utifrån erfarenheter av handläggningen inom de olika bidragsområdena, samt vissa språkliga justeringar. Som beskrevs i bakgrundsavsnittet är riktlinjerna uppdelade mellan fyra bidragsområden med specifika krav och villkor men innehåller även allmänna bestämmelser som gäller för samtliga. De fyra bidragsområdena är:

- God och jämlik hälsa
- Funktionsrätt,
- Kultur, samt
- Folkbildning

För att få en uppfattning om riktlinjernas ändamålsenlighet har följande frågeställningar fungerat som utgångspunkt:

- Finns en tydlig koppling till fullmäktiges och nämndens mål i riktlinjerna?
- Är riktlinjerna tydliga vad gäller prioritering av ansökningar och vilka krav som ställs på sökande organisationer?
- Är riktlinjerna tydliga för vad som gäller för ansökan respektive redovisning av respektive stöd, t ex på vilket sätt det ska ske och vilket underlag som ska ingå i ansökan/redovisning?

Finns en tydlig koppling till fullmäktiges och nämndens mål i riktlinjerna?

En av huvudanledningarna till att nya riktlinjer togs fram för bidragsgivningen var enligt intervjuer att regionens vision, mål och styrdokument skulle få större genomslag. I riktlinjerna anges att syftet med de bidrag som ges inom Kultur- och bildningsnämndens ansvarsområde är att främja verksamhet som bidrar till att uppfylla regionens vision, nämndens mål, Värmlandsstrategin samt övriga planer. Vidare anges att bidrag kan sökas för *”...verksamhet som skapar förutsättningar för en gynnsam regional utveckling av folkhälsa, kultur och bildning samt aktiviteter som upprätthåller och stärker demokratiska värderingar genom befolkningens samverkan i olika former”*.

Uppfattningen bland ett flertal av de intervjuade är att kopplingen mellan riktlinjerna och styrande dokument som till exempel Folkhälsoplanen, Regionplanen, Kulturplanen, Kultur- och bildningsnämndens nämndplan är på ett övergripande plan och ska styra inriktningen på bidragsgivningen. Därför är det inte alltid tydligt hur till exempel mål har brutits ned i riktlinjerna eller hur de får genomslag vid prioriteringen av ansökningar av verksamhetsbidrag. Däremot lyfts av flera intervjuade att det skulle kunna finnas en tydligare koppling till Folkhälsoplanen och de målområden och målgrupper som lyfts i denna. Enligt uppgifter från intervjuerna har ett arbete inletts för att se över just detta. En aspekt som lyfts i sammanhanget gällande verksamhetsbidragen, vilka ges till en organisations ordinarie verksamhet, är i vilken utsträckning som nämnden eller regionen ska styra dessa genom sina mål utan att det inkräktar för mycket på den enskilda organisationens självständighet. Detta i kontrast till projektbidragen där nämnden har möjlighet att styra mycket mer mot exempelvis ett särskilt mål.

Är riktlinjerna tydliga vad gäller prioritering av ansökningar och vilka krav som ställs på sökande organisationer?

Då både etablerade och nybildade organisationer ansöker om bidrag och att Kultur- och bildningsnämndens medel för bidragsgivning är begränsade behöver ibland prioriteringar göras. Det kan exempelvis handla om att organisationer får mindre bidrag än vad de sökt för, får en mindre uppräkningsordning än förväntat eller att en organisations ansökan avslås. För att underlätta prioriteringen av ansökningar är det fördelaktigt om det finns någon typ av prioriteringsordning som bidrar till en effektiv handläggning och en mer transparent beslutsprocess.

Riktlinjerna innehåller dels generella villkor som gäller för samtliga bidragsformer, dels specifika villkor som gäller för respektive bidragsform. De generella krav och villkor som ställs på de sökande organisationerna utgår från olika övergripande principer om exempelvis främjande av demokrati, jämställdhet, jämlikhet, barnets bästa samt miljömässig hållbarhet.

I riktlinjerna framgår att varje bidragsområde har specifika kriterier för de olika bidragsformerna som fungerar som bedömningsgrunder i handläggningen. De är mer eller mindre allmänt hållna och av intervjuerna framkommer att de i varierande grad ger en god vägledning i handläggningen. Det är främst inom områdena God och jämlik hälsa samt Funktionsrätt som prioriteringar behöver göras, då verksamhetsbidragen till studieförbunden fördelas utifrån en sedan tidigare fastslagen fördelningsmodell och utifrån Folkbildningsrådets villkor.

Inom område God och jämlik hälsa finns faktorer angivna som ska vara vägledande vid bedömning av storleken på bidrag inom både verksamhetsbidrag och projektbidrag. Inom område Funktionsrätt finns likaså angivna bedömningsfaktorer för verksamhetsbidrag respektive projekt- och arrangemangsbidragen. Gällande de ändamålsbestämda bidragen innehåller riktlinjerna mer allmänt hållna bedömningsfaktorer.

Av intervjuerna framgår att det ibland kan vara svårt att göra en prioritering i samband med handläggningen av ansökningarna enbart utifrån de bedömningsfaktorer som anges i riktlinjerna. Det gäller framför allt inom bidragsområdena God och jämlik hälsa och Funktionsrätt då det ofta tillkommer ett antal nya sökande organisationer varje år som medför att fler organisationer ska dela på de avsatta medlen.

Av intervjuerna och av protokoll från Kultur- och bildningsnämnden framkommer också att föreningar som söker bidrag inom område Funktionsrätt har framfört att fördelningsgrunderna gällande verksamhetsbidraget behöver förtydligas. Med anledning av detta har nämnden gett ett uppdrag till Folkhälso- och kulturdirektören att genomföra en genomlysning av bidragen inom området i dialog med aktuella organisationer (KBN § 239, 2022-12-13). Utifrån intervjuer framkommer att liknande dialoger även kommer att genomföras med sökande organisationer inom de övriga bidragsområdena under året.

Är riktlinjerna tydliga för vad som gäller för ansökan respektive redovisning av respektive stöd, t ex på vilket sätt det ska ske och vilket underlag som ska ingå i ansökan/redovisning?

Riktlinjerna innehåller allmänna krav för ansökan respektive redovisning (och återbetalning) av bidrag. För verksamhetsbidragen finns angivet vilka underlag och blanketter som ska skickas in. Vidare ges en hänvisning till Region Värmlands webbplats för att ta del av aktuella anvisningar, blanketter och ansökningsdatum. Ansöknings- och redovisningsprocessen är delvis digitaliserad genom att det finns ifyllningsbara blanketter i PDF-format. Underlaget kan skickas in via ordinarie post eller mejlas in till angiven adress.

Vid genomgång av ansökningsblanketterna för respektive bidragsområde anges vilka underlag som ska biläggas för respektive bidragstyp. I ansökningsblanketterna för verksamhetsbidrag ska exempelvis verksamhetsberättelse, revisionsberättelse och bokslut biläggas för senast avslutat verksamhetsår, samt en beskrivning över planerad verksamhet för kommande år. För projektbidragen ska även information om eventuella andra finansiärer framgå. Detta är dock inget krav för verksamhetsbidraget.

Noterbart är att det för verksamhetsbidrag inom bidragsområde God och jämlik hälsa samt inom Funktionsrätt inte finns något krav på att den sökande organisationen ska beskriva hur den arbetar för att uppfylla de allmänna villkoren i riktlinjen om att till exempel verka för jämställdhet och jämlikhet, om att ge goda förutsättningar för insyn och inflytande, beakta barnets bästa, främja miljömässig hållbarhet med mera. Gällande studieförbunden finns däremot krav i ansökningsblanketterna om att beskriva hur de arbetar och svarar upp gentemot dessa villkor samt målen i Värmlandsstrategin.

Verksamhetens rutiner och handläggningsprocess

En viktig förutsättning för att riktlinjer ska följas är att det finns rutiner som är härledda ur riktlinjen och som samtidigt ger god vägledning i själva handläggningen. I granskningen framkommer att det finns skriftliga rutiner framtagna för samtliga granskade bidragsområden och samtliga bidragstyper.

Rutinerna är upprättade inom verksamheten och uppbyggda i stort sett efter samma mall. De är framtagna under 2022 och innehåller beskrivningar för hela handläggningsprocessen för de olika bidragstyperna – från att ansökan inkommer till hur redovisning ske. Generellt sett innehåller rutinerna inte någon extra information som kan fungera som vägledning vid prioritering av ansökningar eller hur exempelvis de allmänna villkoren i riktlinjerna ska bedömas. De framgår emellertid att vid behov så bör handläggaren ta kontakt med expertis om sådan finns tillgänglig och/eller handläggargruppen för att stämma av och få stöd i bedömningen av ärendet. Processen inför beslut om bidrag förutsätter även löpande dialog med de sökande organisationerna.

I intervjuer beskrivs handläggningsprocessen som mycket tidskrävande då bland annat olika typer av underlag lämnas in på olika sätt, genom ordinarie post och genom e-post, samt i olika format (digitala och i pappersform). Ett digitaliseringsarbete av ansöknings- och redovisningsprocessen behövs enligt intervjuade handläggare för att underlätta och snabba på handläggningen av bidragen. Enligt uppgift har ett sådant arbete påbörjats, men inget datum är satt för när det ska vara infört.

Nämnden har beslutat (KBN § 245, 2022-12-07, se bilaga) om en ram på 410 000 kr för lönebidragen, i likhet med övriga bidrag. I rutinen gällande lönebidrag framgår att beslut om lönebidrag fattas av handläggaren då det anses vara ren verkställighet (och ej delegering). Det har dock inte framkommit i granskningen något starkt motiv

för varför denna typ av beslut inte borde vara föremål för beslut av nämnden eller delegering till avdelningschef likt övriga ändamålsbestämda bidrag.

2.1.1 Bedömning

Bedömningen är att nämnden delvis tillsett att det finns ett ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för hanteringen av verksamhetsbidrag, projektstöd, projekt- och arrangemangstöd samt ändamålsbestämda bidrag.

Riktlinjerna har nyligen reviderats, senast i maj 2022 av nämnden, vilket gör att de är aktuella. En av anledningarna till revideringen har varit för att anpassa riktlinjerna så att de på ett bättre sätt svarar upp mot fullmäktiges mål och övergripande styrdokument, vilket också framhålls i underlaget. Utifrån dokumentgranskning och intervjuer framgår dock att riktlinjerna ändå kan bli något tydligare kring hur bidrag ska fördelas och prioriteras utifrån regionens mål och styrdokument, framför allt utifrån folkhälsoplanen. Enligt uppgift har ett sådant arbete inletts.

De allmänna villkoren samt de mer specifika villkor som anges inom varje bidragsområde bedöms ge en övergripande vägledning vid bedömning och prioritering av bidragsansökningar. I granskningen av dokumenten samt utifrån intervjuer framkommer dock att prioriteringsgrunderna gällande verksamhetsbidraget framför allt inom bidragsområde God och jämlik hälsa och Funktionsrätt skulle kunna förtydligas då de är för allmänt hållna. Det noteras att ansvarig direktör fått i uppdrag av nämnden att genomföra dialoger med berörda organisationer under 2023 i syfte att diskutera och förtydliga fördelningsgrunderna inom de olika bidragsområdena.

Vidare, i ansökningsblanketten för verksamhetsbidrag saknas krav på att redovisa vilka övriga bidrag som organisationen har sökt eller erhållit från andra aktörer för den aktuella perioden. Ett sådant redovisningskrav skulle kunna bidra till att underlätta prioriteringen av ansökningar inför beslut. Det saknas även skriftliga rutiner vid utebliven redovisning av verksamhetsbidrag, vilket bör åtgärdas.

Handläggningsrutinerna har tagits fram av verksamheten under 2022 och bedöms i stort följa riktlinjerna och ge en ändamålsenlig beskrivning av de moment som ingår i handläggningsprocessen. Dock saknas närmare beskrivning av prioriterings- eller bedömningsgrunder, vilket bör åtgärdas.

I granskningen framkommer att handläggningsprocessen är omfattande och tungrodd samt att den i stora delar präglas av moment som skulle kunna digitaliseras. Enligt uppgift är ett digitaliseringsarbete inletts men inget slutdatum finns för när det ska vara på plats. En digitalisering av ansöknings- och redovisningsprocessen bedöms kunna effektivisera handläggningen.

I rutinen för lönebidrag framgår att handläggaren ska fatta beslut om detta. Bidragsbeslutet borde enligt vår bedömning dock fattas av nämnden likt övriga bidrag, alternativt delegeras till avdelningschef (som övriga ändamålsbestämda bidrag) eller till handläggare.

2.2 Har nämnden säkerställt att beviljade bidragsansökningar uppfyller regelverkets krav och sker återredovisning av hur medlen använts på ett korrekt sätt?

För att besvara denna frågeställning har ett flertal stickprov genomförts inom de olika bidragsområdena. Genomförandet av stickproven har främst bestått i att kontrollera om besluten att bevilja organisationer bidrag har baserats på de formella krav och villkor som ställs i riktlinjerna. Endast en övergripande bedömning har gjorts av nämndens prioritering av beslut om bidrag utifrån de allmänna villkoren och utifrån regionens mål- och styrdokument.

Följande kontrollmoment har varit utgångspunkter för stickproven:

- Har korrekta ansöknings- respektive redovisningshandlingar lämnats in?
- Har korrekt belopp betalats ut och till rätt organisation?

Stickprov

I detta avsnitt presenteras de stickprov som gjorts inom områdena God och jämlik hälsa, Funktionsrätt, Folkbildning avseende verksamhetsbidrag, projektbidrag samt ändamålbestämda bidrag.

Stickproven baseras på kontrollmomenten, de specifika villkor som gäller för varje bidragsområde samt de allmänna villkor som anges i riktlinjerna. De allmänna villkoren ska vara uppfyllda för att sökande organisationer ska vara berättigade att få bidrag. Dessa villkor innebär bland annat att organisationerna ska:

- Vila på en demokratisk grund
- Ej kränka mänskliga rättigheter, diskriminerar eller bryter mot principen om allas lika värde
- Beakta barnets bästa
- Verka för jämställdhet och jämlikhet
- Främja miljömässig hållbarhet
- Bedriva verksamheten enligt gällande lagstiftning
- Vara skuldfria gentemot staten i form av skatt eller avgifter

För verksamhetsbidragen gäller generellt:

- Att de ges till länsövergripande organisationer och organisationer av regional betydelse, samt
- Att endast ett bidrag kan sökas/beviljas inom ett av de fyra bidragsområdena

För projekt och arrangemangsbidrag gäller bland annat följande generella villkor:

- Bidraget avser insatser utanför ordinarie verksamhet som bedrivs i projekt- eller arrangemangsform och är avgränsade i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats.

- För att kunna ansöka om bidrag måste mottagaren ha slutredovisat tidigare beviljade bidrag från Region Värmland.
- Projekt kan som regel ges stöd i högst tre år. Ansökan ska lämnas varje år.
- Återkommande arrangemang kan ges stöd under en längre period, men i regel med en nedtrappning av Region Värmlands ekonomiska insats.
- Bidragsmottagaren har det fulla ansvaret avseende tidsplaner, ekonomi, rapportering och projektets/arrangemangets genomförande.
- Region Värmland ska ha rätt att hos mottagaren av bidraget följa arbetet och ta del av alla handlingar som kan ge upplysningar om projektet/arrangemanget och dess genomförande.
- Alla lokaler som används för arrangemang ska ha tillfredsställande tillgänglighet utifrån ett funktionsrättsperspektiv. Arrangören ska på hemsida eller annat lämpligt sätt informera om eventuella begränsningar i tillgängligheten.

Slutredovisning ska enligt riktlinjerna lämnas i regel in senast tre månader efter projekttidens slut om inte annat har avtalats med Region Värmland.

Utbetalningarna av bidragen hanteras och genomförs av administratör inom Kultur- och bildningsnämndens verksamhet, av ekonom på avdelningen för folkbildning och av regionens ekonomiservicefunktion.

Område God och jämlik hälsa

De som är berättigade att söka verksamhetsbidrag inom God och jämlik hälsa är länsövergripande idéburna organisationer inom det sociala området som bidrar till goda och jämlika förutsättningar för hälsa hos befolkningen i Värmland. Sammanlagt 32 organisationer ansökte om verksamhetsbidrag för år 2022 (ansökan lämnades in 2021) varav 6 var nya sökande. Nämndens budget inom området var 3 909 000 kronor och det belopp som organisationerna totalt ansökt om uppgick till ca 8 800 000 kronor. Följande formella villkor gäller för ansökan av verksamhetsbidraget:

- Ifylld ansökningsblankett,
- Bifogad verksamhetsberättelse, revisionsberättelse och bokslut för senast avslutade verksamhetsår. I ansökan för verksamhetsbidrag år 2022 innebär det att underlag för år 2020 ska biläggas,
- Bifogad beskrivning av planerad verksamhet för kommande år (2022).

Om en organisation inte väljer att ansöka om nytt verksamhetsbidrag vid nästkommande tillfälle ska redovisning av genomförd verksamhet lämnas in och en särskild redovisningsblankett användas.

Projektbidrag är en annan form av bidrag som finns inom område God och jämlik hälsa som riktas till länsövergripande organisationer. De kan söka pengar till projekt med inriktning mot hälsofrämjande, förebyggande och socialt stöttande åtgärder. Nämndens budget 2022 inom denna bidragsform var 1 000 000 kronor (22-02-01, § 12). På Region Värmlands webbplats återfinns särskilda ansöknings- respektive redovisningsblanketter för projektbidrag.

Nedan presenteras de stickprov som gjorts av utbetalade verksamhetsbidrag respektive projektbidrag inom området:

Tabell 2. Stickprov bidragsområde God och jämlik hälsa

Organisation /dnr	Typ av stöd	Kontroll av ansökan	Kontroll av utbetalning	Kontroll av redovisning
KFUM – Örebro Värmlands regionen (KBN/210298)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024.
Värmlands länsråd (KBN/210234)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024.
Föräldrastödet i Värmland (KBN/210337)	Verksamhetsbidrag	Innehåller till stor del efterfrågat underlag. <u>Dock är bokslut ej komplett</u>	Inga avvikelser	<u>Har ej ansökt för 2023. Redovisning saknas i diariet för år 2022.</u>
Buff Vämland (KBN/210225)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
Hippocamp (KBN/210312)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024.
Etablering av kompisprogrammet (KBN/220390)	Projektbidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	<u>Redovisning saknas i diariet.</u>
Informationsmaterial och spridning Brottsofferjouren (KBN/220484)	Projektbidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning inlämnad 2022-11-09
Projekt Fokus flickor KFUM KBN/220184	Projektbidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning inlämnad 2023-01-13

Delbedömning

Av stickproven framgår att ansökningarna för verksamhetsbidrag uppfyller samtliga krav. Endast en mindre avvikelse kunde noteras (KBN/210337) där ett ofullständigt bokslut lämnats in då balansrapport saknades, vilket försvårar kontrollen av föreningens skulder. Inga avvikelser noterades vid kontrollen av utbetalningar.

Redovisning av verksamhetsbidrag sker i regel vid ny ansökan. I stickprovet framkommer att en organisation (KBN/210337) inte ansökt på nytt (2023), vilket betyder att de ska redovisa sin verksamhet för 2022. Denna redovisning har inte lämnats in ännu när denna granskning genomförs. Det samma gäller för redovisning av ett av projektbidragen som ingår i stickprovet (KBN/220390).

Vid kontroll av utbetalningar framkom inga avvikelser.

Område Funktionsrätt

Bidrag inom detta område ges till organisationer som verkar för att personer med funktionsnedsättningar ska få jämlika livsvillkor och möjlighet till delaktighet i samhället. Det finns tre olika bidragsformer: verksamhetsbidrag, projekt- och arrangemangsbidrag samt ändamålsbestämda bidrag (som i sin tur består av lönebidrag, bidrag till badhandledare och startbidrag). Budgeten för verksamhetsbidragen var ca 1 885 000 kronor, projekt- och arrangemangsbidrag ca 920 000 kronor och ändamålsbestämda bidrag ca 585 000 kronor.

För ansökan om verksamhetsbidrag gäller samma krav på ansökan och redovisning som inom område God och jämlik hälsa. För projekt- och arrangemangsbidrag samt de ändamålsbestämda bidragen ska även en särskild ansöknings- respektive redovisningsblankett lämnas in.

Totalt ansökte 34 organisationer om verksamhetsbidrag för 2022, 6 organisationer valde att inte söka på nytt (främst med anledning av pandemin) och 3 nya tillkom.

Tabell 3. Stickprov bidragsområde Funktionsrätt

Namn/dnr	Typ av stöd	Kontroll av ansökan	Kontroll av utbetalning	Kontroll av redovisning
SRF Värmlands län (KBN/210296)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft (KBN/210302)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser -	<u>Har ej ansökt för 2023. Redovisning saknas i diariet för år 2022.</u>
Värmlands Dövas Länsförening (KBN/210314)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
Projekt Uppstart av studiecirklar (KBN/220164)	Projekt- och arrangemangsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning inlämnad 2023-03-03
Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning (KBN/220557)	Projekt- och arrangemangsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning ska ske senast 2024-03-01
Lönebidrag Astma- och allergiföreningen (KBN/220018-19)	Ändamålsbestämda bidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut av handläggare, ej enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning sker vid rekvirering av bidrag.
Badbidrag, Säffle Reumatikerförening (KBN/220342)	Ändamålsbestämda bidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024

Startbidrag – Blodcancerföreningen Värmland (KBN/220325)	Ändamålsbestämda bidrag	Innehåller efterfrågat underlag. Beslut enligt delegeringsförteckning	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
---	----------------------------	---	-----------------	--

Delbedömning

Av stickproven framgår att ansökningarna gällande verksamhets- respektive projekt- och arrangemangsbidrag innehåller de underlag som efterfrågas. I stickprovet gällande lönebidraget har ett beslut tagits av ansvarig handläggare i enlighet med gällande rutin. I föregående granskningsfråga bedömdes att beslut i stället borde tas av nämnd alternativt delegeras till avdelningschef från nämnden. I den gällande delegeringsförteckningen framgår att avdelningschef har möjlighet att fatta beslut per delegation om ändamålsbestämda bidrag.

Redovisning har skett i nästan samtliga fall i enlighet med riktlinjen. Dock har en organisation som ej sökt verksamhetsbidrag för 2023 ännu inte lämnat in redovisningen.

Inga avvikelser har noterats vid kontrollen av utbetalningar.

Område Folkbildning

Inom bidragsområde Folkbildning ingår verksamhetsbidrag till studieförbund. Det totala beloppet som nämnden beslutade om för 2022 omfattade 8 963 625 kronor och fördelades mellan 10 studieförbund. Ansökan bedöms utifrån följande kriterier:

- Ansökningsformulär
- Verksamhetsberättelser
- Årsredovisningar
- Statistik (SCB STUV)

Vidare genomförs uppföljning under året genom dialogmöten och besök, genom löpande rapportering till nämnd, samt i Kultur och bildningsnämndens årsredovisning.

Studieförbundens verksamhetsbidrag skiljer sig mot de övriga bidragen i denna granskning då de beslutas utifrån en särskild fördelningsmodell som baseras på registrerad data två respektive tre år bakåt i tiden (antalet studietimmar i Värmland samt antalet unika deltagare i Värmland som studieförbundet rapporterat in till Statistiska centralbyrån (SCB) i STUV; studieförbundens verksamhetsregister). I ansökan för verksamhetsbidrag 2022 ska därför studieförbunden redovisa statistik från 2018/19. Den statistik som studieförbunden anger i sin ansökan kontrolleras sedan av handläggare mot den som inrapporterats till SCB.

Nedan redovisas fyra stickprov gällande verksamhetsbidrag till studieförbund:

Tabell 4. Stickprov bidragsområde folkbildning

Namn/dnr	Typ av stöd	Kontroll av ansökan	Kontroll av utbetalning	Kontroll av redovisning
ABF (KBN/210334-7)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
Studieförbundet vuxenskolan (KBN/210334-5)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
Bilda (KBN/210334-3)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024
Folkuniversitetet (KBN/210334-8)	Verksamhetsbidrag	Innehåller efterfrågat underlag	Inga avvikelser	Redovisning ska ske vid ansökan för år 2024

Delbedömning

Av stickproven framkommer att ansökningshandlingarna innehåller efterfrågat underlag, att inga avvikelser har noterats gällande utbetalningar och att redovisning sker i enlighet med fördelningsmodellen.

Övriga iakttagelser

Genom intervjuer framkommer att det har skett vissa avvikelser från principerna i riktlinjerna gällande utbetalningar som görs månadsvis, kvartalsvis och halvårsvis på grund av missförstånd mellan enheter, vilket har lett till sena utbetalningar. Orsaken till detta uppges bero på att det inte har gått att lägga in information om utbetalningarna i ekonomisystemet mer än fyra månader i taget, vilket ställer krav på att ny information om utbetalningar måste läggas in efter fyra månader.

Bedömning

Utifrån de kontroller som genomförts i redovisade stickprov framkommer att ansökningar och redovisningar innehåller efterfrågade underlag i samtliga fall, med undantag av ett fall då ett fullständigt bokslut saknades. Gällande område God- och jämlik hälsa samt Funktionsrätt konstateras att inga explicita krav på att beskriva hur föreningen arbetar utifrån de allmänna villkoren ställs i exempelvis ansökningsblanketterna, vilket kan medföra att det blir svårare att kontrollera i vilken utsträckning den enskilda föreningen uppfyller dessa.

I två fall visar stickproven att redovisning av verksamhetsbidrag inte inkommit efter att organisationerna inte valt att ansöka på nytt. Det noteras i sammanhanget att det saknas tidsgräns i riktlinjerna för när redovisning av verksamhetsbidrag ska vara inlämnat. En tidsgräns skulle därför kunna införas även för verksamhetsbidragen i de fall organisationer inte väljer att söka på nytt. I granskningen framkommer även att arbetssätt och rutiner saknas för om/när redovisning av verksamhetsbidragen uteblir,

vilket försvårar möjligheterna att kunna kräva tillbaka beviljade belopp, vilket också bör åtgärdas.

Gällande projektbidragen har samtliga redovisat enligt utsatt tid (inom tre månader) med undantag av en organisation.

I stickprovet gällande lönebidraget noteras att handläggare har tagit beslutet och att det inte skett i nämnd eller via delegering. Detta är i enlighet med verksamhetens rutin, men som nämntes i bedömningen av föregående revisionsfråga är det tveksamt om denna typ av beslut faller under ren verkställighet. Det borde enligt vår bedömning likt övriga ändamålsbestämda bidrag tas av avdelningschefen på delegation från nämnden.

Vid kontrollen av utbetalningar hittades inga avvikelser. Dock framkom genom intervjuer att det under året hänt att utbetalningar skett för sent då det funnits missförstånd mellan olika enheter om vart ansvaret ska ligga för att skriva in information i ekonomisystemet om när utbetalningar ska ske (då det behöver göras var fjärde månad i de fall organisationer får utbetalt bidrag per månad eller kvartal). Nämnden bör med anledning av detta säkerställa att utbetalningarna sker i enlighet med gällande utbetalningsprinciper.

2.3 Har nämnden tillsett att det finns en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivningen?

För att besvara denna frågeställning har en genomgång av nämndens styrdokument, protokoll och verksamhetens rutiner inom området gjorts, med komplettering av information som framkommit genom de intervjuer som genomförts inom ramen för granskningen. I frågeställningen har även ingått att granska eventuellt arbete för att undvika jävsituationer i handläggningen.

Ingår bidragshanteringen i nämndens riskanalys och/eller interkontrollplan 2022?

I nämndens riskanalys för 2022 (som internkontrollplanen bygger på) har flera risker identifierats som relaterar till nämndens bidragshantering. Ingen av dessa risker har tagits med i internkontrollplanen, främst beroende på att de bedömts som mindre allvarliga risker.

Risken att "*Studieförbund lever inte upp till riktlinjer för verksamhetsbidrag*" har fått 6 av 12 riskpoäng och kan därmed sägas ha ett riskvärde kring lågt medel. För att minska risken avser nämnden/verksamheten att föra dialog med studieförbunden två gånger per år utöver den årliga uppföljningen av studieförbundens verksamhetsberättelser som ska genomföras i enlighet med beslutade riktlinjer för verksamhetsbidrag.

Risken "*Otydliga riktlinjer kring de olika bidragsformerna inom kultur- och bildningsnämndens områden*" har bedömts som relativt låg (4 av 12 riskvärde). Detta

främst beroende på att riktlinjer för verksamhetsbidrag och projektmedel nyligen tagits fram och implementerats. Dock görs bedömningen att fortsatt arbete med samordning behövs.

Den risk som värderats lägst i riskanalysen är *”Bidrag betalas ut felaktigt”* (riskvärde 3 av 12). Anledning till det låga riskvärdet är enligt underlaget att det finns en områdesövergripande arbetsgrupp kring beredning av bidrag och projektmedel, från ansökan till beslut, utbetalning och uppföljning.

Genomförs kontroller för att säkerställa att utbetalda bidrag används till det ändamål som de beviljats för?

I riktlinjerna anges att organisationer helt eller delvis kan bli återbetalningsskyldiga om ett beslut upphävs utifrån exempelvis att den sökande lämnat in felaktiga uppgifter, om bidraget använts till annat än vad som den sökande angivit, att organisationens inriktning väsentligen förändrats, eller att verksamheten upphört eller om begärd redovisning inte lämnats in. Vidare finns enligt riktlinjerna möjlighet för Region Värmland att begära revision av en organisation som erhållit bidrag.

Av intervjuer framkommer att kontroller i huvudsak genomförs i samband med att organisationer som ansöker om verksamhetsbidrag lämnar in nya ansökningar (vilket sker en gång om året), med underlag från föregående år, som till exempel protokoll, verksamhetsberättelse samt ekonomiska rapporter. Verksamheten har inte genomfört några övriga kontroller, stickprov eller revision för att se om organisationerna följer regelverket. Anledningen anges vara att det saknas motiv men också resurser att genomföra sådana kontroller. När det gäller verksamhetsbidrag till studieförbunden framförs att Folkbildningsrådet samt studieförbunden själva genomför stickprov och kontroller löpande och att verksamheten tar del av resultaten. Vidare framförs att verksamheten genomför återkommande dialoger med studieförbunden och andra aktörer inom folkbildningsområdet i enlighet med åtgärdsplanen i riskanalysen.

Genomförs kontroller och uppföljning för att säkerställa att utbetalningar sker med rätt belopp till rätt organisation i enlighet med nämndens beslut?

Utbetalningarna av bidragen sker via regionens ekonomisystem utifrån nämndens utbetalningsprinciper. Efter att ett beslut tagits så fyller ansvarig handläggare eller administratör i uppgifter på en blankett som sedan skickas till ekonomiserviceenheten, som i sin tur fyller i aktuella uppgifter i ekonomisystemet. Därefter gör ansvarig handläggare eller utsedd sakattestant/administratör en kontering samt en sakattest i systemet. Efter det gör ansvarig chef en beslutsattest. Då den sista attesten är gjord betalas bidraget ut i enlighet med de uppgifter som matats in i systemet, det vill säga angivet bankgironummer, angivet belopp och utbetalningsdatum. I och med denna process kan man säga att ”fyraögon-principen” är uppfylld då det är tre till fyra personer som är inblandade i utbetalningen vilket generellt minskar risken för felaktiga utbetalningar.

Hur hanteras frågor om opartiskhet och jäv vid handläggning av ärenden?

I Förvaltningslag (2017:900) och i Kommunallag (2017:725) återfinns bestämmelser kring jäv och de inbegriper vid sidan av politiska beslut även handläggning av ärenden. Gällande handläggningen av de typer av bidrag som granskas i denna rapport blir främst Kommunallagen tillämplig. Bara den/de personer som är inblandade i handläggningen av ett ärende kan vara jävig. Det kan till exempel handla om att en person skriver själva underlaget, att någon är föredragande eller att en tredje fattar beslut på delegation. Några av de vanligaste typerna av jäv i handläggningen av bidragsärenden kan vara:

- *Ställföreträdar- och ombudsjäv*, som kortfattat innebär att den som handlägger ett ärende inte exempelvis får hantera en ansökan från en föreningen där man själv varit med och skrivit eller står bakom ansökan eller är firmatecknare (att endast vara medlem i den aktuella föreningen behöver inte betyda att man är jävig).
- *Närstående- och släktskapsjäv*, som innebär att den som handlägger ett ärende påverkas av att en närstående är part, sakägare eller har ett intresse i ärendet.
- *Delikatessjäv*, som exempelvis innebär att den som handlägger ett ärende är vän eller ovän med någon part, eller att den som handlägger ett ärenden är mycket engagerad i det och att det i sin tur medför misstankar om brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

I samband med intervjuer av handläggare och chefer inom verksamheten framkommer att Region Värmlands bestämmelser kring oegentligheter och jäv är kända i varierande grad, men att det generellt finns en god medvetandegrad om de jävsgrunder som finns och hur eventuella jävsituationer ska hanteras vid handläggning av ärenden. Vidare framkommer av intervjuerna att jävsfrågor inte anses vara särdeles vanligt förekommande i samband med handläggningen och att när misstanke om jäv förekommer så lyfts frågan till berörd chef eller jurist för diskussion och för eventuell vidare behandling.

Får Kultur- och bildningsnämnden löpande återkoppling och uppföljning av bidragsgivningen?

Utifrån intervjuer och protokollsgranskning framkommer att nämnden får information utifrån de olika ansvarsområdena vid varje sammanträde samt en övergripande månadsrapport för nämndens ekonomi. Verksamheterna informerar nämnden regelbundet om aktuella händelser inom de olika ansvars- och bidragsområdena och det förekommer flera nulägesrapporter utifrån till exempel särskilda satsningar under året. Nämnden får även ta del av samlad uppföljning av samtliga beslut som tagits under föregående år. Det har dock inte noterats någon särskild uppföljning av bidragsgivningen i protokollen för 2022, även om viss uppföljning finns i årsredovisningen.

2.3.1 Bedömning

En samlad bedömning är att nämnden har tillsett att det finns en tillräcklig intern kontroll gällande bidragsgivningen. Bedömningen görs utifrån att nämnden har tagit med bidragsgivningen i sin riskanalys och bedömt risker och sannolikheten att de inträffar, samt genomfört åtgärder.

För verksamhetsbidrag sker kontroll och uppföljning vid ny ansökan och för projekt sker kontroll i samband med redovisning av genomfört projekt. Dock förekommer inga andra kontroller av att organisationer använder medlen på det sätt som avses. För att förbättra kontrollen skulle nämnden kunna genomföra några stickprov per år avseende verksamhetsbidragen. Den kontroll som sker i samband med utbetalningar bedöms följa den så kallade "fyraögon-principen" om att minst två personer godkänner en utbetalning.

När det gäller hantering av jäv/opartiskhet vid handläggning av bidragsärenden så bedöms den vara tillräcklig då handläggare och chefer är medvetna om riskerna och att har ett arbetssätt för att hantera detta om det uppstår en jävsituation, även om skriftliga rutiner saknas.

Vidare bedöms nämnden följa upp bidragsgivningen genom de områdesvisa informationer som ges samt den ekonomiska uppföljningen som sker varje sammanträde.

3. Sammanfattande bedömning

Syftet har varit att granska om Kultur- och bildningsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende givandet av verksamhetsbidrag och projektstöd till idéburna organisationer. Utifrån syftet har tre revisionsfrågor besvarats och bedömningar gjorts.

Den sammanfattande bedömningen utifrån syftet är att Kultur- och bildningsnämnden i huvudsak har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll avseende bidragsgivningen, men att det finns vissa brister.

Bedömningar av varje enskild revisionsfrågor framgår nedan. I punkt 3.1 återfinns rekommendationer utifrån gjorda bedömningar och iakttagelser.

Revisionsfråga	Bedömning
<p>Har nämnden tillsett att det finns ändamålsenliga riktlinjer och rutiner för bidragshanteringen?</p>	<p>Delvis. Riktlinjerna och rutinerna är antagna 2021 och reviderade under 2022. Det framkommer i granskningen att vissa förtydliganden bör göras för att få en tydligare koppling till regionens mål- och styrdokument samt vägledning vid prioritering av ansökningar. Enligt uppgift har ett arbete inletts för att se över detta och ansvarig direktör har fått i uppdrag att föra dialog med berörda organisationer kring fördelningsgrunderna.</p>
<p>Har nämnden säkerställt att beviljade bidragsansökningar uppfyller regelverkets krav och sker återredovisning av hur medlen använts?</p>	<p>Delvis. Av stickproven framkommer några avvikelser som främst berör utebliven/sen redovisning. För att förtydliga kravet på redovisning av verksamhetsbidrag skulle en tidsgräns kunna sättas för de organisationer som inte väljer att ansöka på nytt, samt framtagande av rutiner och arbetssätt. Vidare har uppmärksammats att utbetalningar försenats vid några tillfällen på grund av internt missförstånd. Nämnden bör med anledning av detta säkerställa att beslutade principer om utbetalningar följs.</p>

<p>Har nämnden tillsett att det finns en tillräcklig intern kontroll avseende bidragsgivningen?</p>	<p>Ja, i huvudsak. Den interna kontrollen bedöms vara tillräcklig utifrån nämndens riskanalys med tillhörande åtgärder, samt ekonomiska kontroller och uppföljningar av bidrag i samband med sammanträden. Dock skulle så kallade egenkontroller/stickprov kunna genomföras av beviljade verksamhets- och projektbidrag för att stärka den interna kontrollen ytterligare.</p>
--	--

3.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av de bedömningar som gjorts utifrån syfte och revisionsfrågor ges följande rekommendationer till Kultur- och bildningsnämnden:

- Att följa upp de uppdrag som givits till verksamheten gällande dialoger och förtydligande kring fördelningsgrunder av bidrag,
- Tillse att organisationer som ansöker om verksamhetsbidrag ska uppge vilka övriga bidrag som den får (i likhet med ansökan om projektbidrag), för att underlätta prioritering,
- Säkerställa att en digitalisering av ansöknings- och redovisningsprocessen genomförs för att underlätta och effektivisera handläggningen,
- Tillse att lönebidrag i fortsättningen beslutas av nämnd eller av avdelningschef på delegation likt övriga ändamålsbestämda bidrag, alternativt delegeras till handläggare,
- Tillse att rutiner och arbetssätt samt en tidsgräns införs för när redovisning av verksamhetsbidrag ska vara inlämnat i de fall organisationer inte väljer att ansöka på nytt,
- Säkerställa att utbetalningar av bidrag som sker månadsvis, kvartalsvis och halvårsvis sker utifrån gällande principer om utbetalningar,
- Att stärka den interna kontrollen genom att genomföra egna kontroller och stickprov av utbetalda bidrag.

3.2 Förslag på vidare granskning

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansmodell mellan det offentliga och civilsamhällets organisationer med fokus på långsiktigt ekonomiskt stöd och gemensamt lärande. I dagsläget har ett flertal organisationer ingått ett sådant partnerskap med Kultur- och bildningsnämnden samt Hälso- och sjukvårdsnämnden.

Det gäller bland annat Fritidsbanken, Afasiföreningen, Brottsofferjouren, Suicide Zero och Funktionsrätt Värmland. Regionens ekonomiska stöd utgör ca 4 miljoner årligen.

Denna typ av samverkan har inte granskats tidigare av revisorerna i Region Värmland, men har varit föremål för granskningar i till exempel Stockholms stad och Region Skåne. Granskningen skulle kunna avse nämndernas styrning och uppföljning samt genomföras i form av en enklare förstudie alternativt en fördjupad granskning.

4. Källor

Skriftliga källor

- Reglemente för Kultur- och bildningsnämnden
- Delegeringsförteckning för Kultur- och bildningsnämnden
- Riktlinjer för Region Värmlands bidrag inom Kultur- och bildningsnämndens ansvarsområde
- Internkontrollplan samt riskanalys för Kultur- och bildningsnämnden 2022
- Rutiner för handläggning av respektive bidragstyp.
- Beslut Kultur- och bildningsnämnden § 245, 21-12-07
- Beslut Kultur- och bildningsnämnden § 12, 22-02-01
- Kultur- och bildningsnämndens protokoll för 2022
- Regionplan 2022, samt andra övergripande styrdokument som Folkhälsoplan och Värmlandsstrategin
- Jäv i offentlig tjänst, Statskontoret (2020)

Intervjuade

- Administratör avdelningen hållbar utveckling
- Controller för Kultur- och bildningsnämnden
- Utvecklingsledare civilsamhälle
- Funktionsrättsstrateg (inkl. fd funktionsrättsstrateg)
- Strateg område folkbildning
- Ledningsstrateg/nämndsekreterare Kultur- och bildningsnämnden
- Folkhälso- och kulturdirektör
- Folkhälsochef
- Enhetschef hållbar utveckling
- Avdelningschef hållbar utveckling
- Ordförande i Kultur- och bildningsnämnden

Bilaga – index stickprov

Dnr	Ärende	Ansökt	Beviljat
KBN/210298	Verksamhetsbidrag KFUM – Örebro-Värmlands regionen	45 000 kr	30 000 kr
KBN/210234	Verksamhetsbidrag Värmlands länsråd	75 000 kr	18 000 kr
KBN/210337	Verksamhetsbidrag Föräldrastödet i Värmland	526 420 kr	65 000 kr
KBN/210225	Verksamhetsbidrag Bufff Värmland	350 000 kr	230 000 kr
KBN/210312	Verksamhetsbidrag Hippocamp	1 283 014 kr	50 000 kr
KBN/220390	Projektbidrag -Etablering av kompisprogrammet	75 000 kr	50 000 kr
KBN/220484	Projektbidrag - Informationsmaterial och spridning Brottsofferjouren	19 000 kr	19 000 kr
KBN/220184	Projektbidrag Fokus flickor KFUM	93 800 kr	55 000 kr
KBN/210296	Verksamhetsbidrag SRF Värmlands län	400 000 kr	195 000 kr
KBN/210302	Verksamhetsbidrag Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft	100 000 kr	57 500
KBN/210314	Verksamhetsbidrag Värmlands Dövas Länsförening	52 785 kr	46 200 kr
KBN/220164	Projekt- och arrangemangsbidrag Uppstart av studiecirkel	290 000 kr	100 000 kr
KBN/220557	Projektbidrag Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning	100 000 kr	100 000 kr
KBN/220018	Lönebidrag Astma- och allergiföreningen	10 %	10 %
KBN/220342	Badbidrag, Säffle Reumatikerförening	5 500 kr	5 500 kr
KBN/220325	Startbidrag – Blodcancerföreningen Värmland	45 000 kr	10 000 kr
KBN/210334-7	Verksamhetsbidrag ABF	Enligt fördelningsmodell	2 174 252 kr

KBN/210334-5	Verksamhetsbidrag Studieförbundet vuxenskolan	Enligt fördelningsmodell	2 140 224 kr
KBN/210334-3	Verksamhetsbidrag Bilda	Enligt fördelningsmodell	591 260 kr
KBN/210334-8	Verksamhetsbidrag Folkuniversitetet	Enligt fördelningsmodell	447 280 kr

Revisionen är ett demokratiskt kontrollinstrument som på uppdrag av fullmäktige ska granska styrelsens och nämnders verksamhet samt presentera en revisionsberättelse. I Kommunallagen fastslås att revisorerna bland annat ska granska:

- Om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.
- Om räkenskaperna är rättvisande, samt
- Om nämndernas interna kontroll är tillräcklig.

Vidare genomför revisorerna fördjupade granskningar inom områden där det finns betydande risker som kan medföra allvarliga konsekvenser.

Region Värmlands revisorsgrupp består av sju revisorer som utses av Regionfullmäktige. Revisionen biträds av sakkunniga vid regionens egna revisionskontor samt av upphandlade revisionsbyråer.

Information om revisionen och revisionsrapporter hittar du här: [Revision - Region Värmland \(regionvarmland.se\)](https://regionvarmland.se)
